

Motion till riksdagen

1989/90:Fö304

av Paul Cizuk m.fl. (mp)

Försvar och landsbygdsutveckling

Ett sårbart samhälle

Vi lever i ett sårbart samhälle. Sårbarheten har ökat med alla de maskiner och tekniska system som har gjort livet bekvämare, men också hetsigare. Stordrift och centralisering har gått hand i hand med den industriella utvecklingen. Tidigare var förhållandet mellan stad och landsbygd mer välbalanserat. Staden med sina rika möjligheter till högre utbildning och kommersiellt kultur- och varuutbud mm låg i nära kontakt med och försörjdes till stor del av sitt omland. I dag börjar de största städerna bli otympliga och svåra att kontrollera vad gäller lagöverträdelser, trafik- och bostadsproblem och avfallshantering. Samtidigt växer glesbygdsproblemen; närservicen blir allt sämre när befolkningsunderlaget sviktar och ungdomen lockas till städerna av det större nöjes- och arbetsutbudet. De kvarvarande får till råga på allt via skattsedeln subventionera bostadsbyggandet och transportsystemet i städerna.

Vi vet att vi behöver vår levande landsbygd för försvar och livsmedelsförsörjning, för att hålla kultur- och naturvärden levande och för att bibehålla och föra vidare till nästa generation de grundläggande överlevnadskunskaperna innan de faller i glömska. Vi behöver ett jordbruk, där man inte är helt beroende av importerade insatsvaror och där man tillämpar odlingsmetoder, som ger långsiktigt bärande jordar och fullvärdiga livsmedel.

Samverkan mellan regementen och lantbruk

Obalansen mellan stad och land hotar i händelse av krig eller avspärning hela vårt samhälle med kollaps. En fientlig makt kan bemäktiga sig storstadsregionerna genom små insatser mot vitala punkter i el-, värme-, vatten- eller datasystem och samtidigt erövra vidsträckt landsbygdsområden helt enkelt därför att de är så gott som folktomma. Där finns inte människor till-

räckligt för hemvärdet, än mindre för tillräckliga skyddsstyrkor för att försvara kraftverk, flygfält, landstigningsplatser, o s v. Det finns således rent försvarspolitiska skäl för att se till att vår landsbygd blir mera levande.

Det centraliserade samhället med tre-fyra storstadsregioner har också svårt att klara förvaltningen av landet på ett sätt som är ekologiskt försvarbart för kommande generationer. Flera decenniers regionalpolitik har tyvärr inte lyckats förhindra att vi har hamnat i en svår situation. På olika sätt måste nya vägar prövas. En kan vara att man utgår från det faktum att försvarshänsyn och ekologiska hänsyn går hand i hand.

Det ekologiska lantbruket har exempelvis som mål att den enskilda gården skall ha en hög grad av självförsörjning. Därmed blir den en robust enhet, som har möjligheten att fungera även vid krig och avspärning; detta kan ge säkra och långsiktiga bidrag till livsmedels- och energiförsörjning. Samtidigt hålls fler arbetstillfällen kvar på gårdarna och därmed på landsbygden, vilket – som nämnts – är nödvändigt ur försvarets synvinkel.

Människor, mark, hus...

Inom den militära delen av försvaret finns idag stora resurser vad gäller människor (värnpliktiga), mark (stora övningsfält), byggnader, maskiner och fordon. Genom försvarsområdesregementen och frivilligorganisationer finns fortfarande en viss regional förankring. Inom försvaret inser man allt mer behovet av utbildning i överlevnadskunskap såväl för jägarsoldater som för civila.

Med tanke på dessa förutsättningar och behov skulle det vara till stor nytta att vid de regionala regementena bygga upp ekologiska gårdar, ev i samarbete med intresserade lantbrukare. Vid kusten borde man kunna sätta några skärgårdshemman i allsidig drift; detta skulle också vara av stort värde för kustbevakningen.

Dessa regionala gårdar kan naturligtvis också bli av stort värde för civilförsvarets övningar.

Det frivilliga civila försvaret och beredskapen

Kommunens ansvar för det frivilliga civila försvaret, främst hemskyddet bör i hög grad inriktas på att minska vardagens sårbarhet, eftersom en trygg vardagsförsörjning underlättar lösningen av försörjningsfrågor vid kris. En kommunal ekologisk gård – eller kärngård, som blir ett allt vanligare begrepp – i varje kommun skulle utgöra en bra stomme i denna verksamhet. I vissa fall kan man ha en gemensam gård för två grannkommuner eller tillsammans med en av de ovan nämnda regionala gårdarna.

Att bygga upp en kommunal kärngård i varje kommun kan ge kommunens myndigheter och enskilda en bra möjlighet att öka sin insikt om sårbarhetens problem och visa att kommunen ser med allvar på omsorgen om sina invånare och grunden för den gemensamma tillvaron, det ekologiska systemet.

Kommuninvånarna får tillfälle att engagera sig i uppbyggnad och drift av den kommunala kärngårdens verksamheter; där kan de också inspireras till att öka sin egen och familjens säkerhet, kunskaper och färdigheter. På går-

den kan ordnas hemskyddsövningar, studiecirklar, kurser, utställningar, lägerskolor... Där kan möten mellan olika generationer, mellan grannar och vänner, mellan kommunens styresmän, förtroendevalda och allmänheten ge ett inspirerande och fruktbart utbyte.

Överlevnadskunskap under enkla förhållanden är kunskap för alla, kunskap som livsform i dubbel bemärkelse.

Mot. 1989/90
Fö304

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen för budgetåret 1990/91 anslår 300 milj. kr. till en fond för landsbygdsutveckling av hög angelägenhetsgrad för människornas och miljöns överlevnad,
2. att riksdagen beslutar att kommunerna får bidrag ur den föreslagna fonden för landsbygdsutveckling för att bygga upp kommunala ekologiska gårdar till hjälp för hemskyddsverksamheten och för att ge kommunens invånare tillfälle att lära sig överlevnadskunskaper,
3. att riksdagen beslutar att enskilda gårdar kan erhålla medel ur den föreslagna fonden för landsbygdsutveckling för att förbättra överlevnadsmöjligheterna för människor och miljö.

Stockholm den 22 januari 1990

Paul Ciszuk (mp)

Anna Horn af Rantzien (mp)

Marianne Samuelsson (mp)